

Història d'un home

PEP MOLIST

Hi ha escriptors més o menys consagrats que en algun moment de la seva carrera decideixen escriure una obra per a joves o infants. Alguns ho practiquen sovint amb el mateix grau d'exigència sigui quin sigui l'interlocutor. D'altres ho fan moguts per un interès individual o simplement convidats per una editorial que el que pretén és prestigiar el seu fons amb el nom de l'autor. Els escriptors no sempre en surten ben parats. Com a exemple significatiu hi ha José Saramago i la seva darrera obra, *La flor més grossa del món* (Edicions 62, 2001), un llibre per a infants amb aroma d'encàrec en el qual l'autor només anota la idea del relat, justificant amb una introducció sincera aquesta actitud injustificable. Això sí, les il·lustracions que l'acompanyen i l'emboïllall no tenen pèrdua.

A Jordi Mata —conegut entre d'altres pel premi Sant Jordi de 1996 o bé pel Néstor Luján de 1999— i la seva incursió a la narrativa per a joves no li ha passat el mateix. El seu intent és reeixit, tant que segurament *Una altra guerra per a Ney* serà considerada una de les millors obres per a joves d'aquests darrers anys. A diferència de Saramago, però, Mata juga amb avantatge. La distància entre la literatura infantil i la d'adults és tan gran com el risc a fracassar. Entre la novel·la per a joves i la d'adults, la distància i el risc són en molts casos inexistents. I si l'autor ho té en compte, acostuma a sortir-se'n. Llegint l'obra de Jordi Mata, ningú, per molt especialista que sigui, sabria dir per què es considera juvenil, si no és per l'evidència d'estar publicada en una col·lecció de novel·la juvenil. Ni el protagonista és jove, ni l'ambient descrit és el dels joves, ni és un món especialment atractiu per a ells... És una novel·la que treballa amb la història com a matèria, de la qual l'autor n'és un reconegut especialista.

Si es fila prim, segurament l'única diferència que intuïm és que és més planera que una obra per a adults, però ¿quantes n'hi ha d'adults que són aparentment simples? I la veritat és que tampoc fa concessions al lector jove. Qualsevol lector es pot sentir atret pel personatge principal, per la seva força, per la seva riquesa i pels girs enginyosos que provoca a l'argument i la història. En resum, que una bona novel·la no té fronteres ni edats lectores.

El principal atractiu d'aquesta novel·la històrica és el protagonista: Ney, un personatge solitari que està de tornada de moltes coses. Un home que ho ha estat tot i que busca certa tranquil·litat lluny del seu passat gloriós. Ney, ara, és el mestre de francès d'una escola de Florence, una població de Carolina del Sud a principis del segle XIX. Aviat, però, es veu obligat a desvetllar el seu passat: en realitat és un mariscal molt lligat a Napoleó i a totes les seves campanyes. A Florence, Ney obrirà altres fronts, altres guerres molt diferents que les que va viure, per no veure's anihilat per la societat que

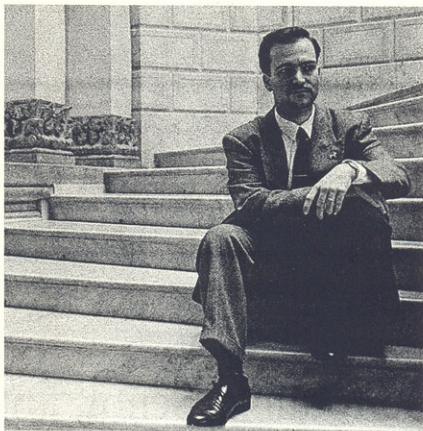
Una altra guerra per a Ney

Jordi Mata

Cruïlla

Barcelona, 2002.

171 pàgines

Jordi Mata. / CONSUELO BAUTISTA

l'envolta als estats del Sud d'Amèrica del Nord, dominada pels comerciants de tabac, de cotó i d'esclaus, i també pel luxe i la hipocresia. A Florence, segons el moment, Ney és vist com a heroi o bé com a impostor.

Altres atractius són la barreja de dos ambients històrics: el passat llunyà de França i de Napoleó i el present dels estats del Sud, i la comparació de dos tipus de lluita, l'una protagonitzada per un exercit i l'altra per un sol home davant de la multitud. I com hauria de ser en tota novel·la històrica, la història no es menja l'argument. L'autor no pretén ensenyar història als joves. Per damunt de tot hi ha la novel·la. I potser un missatge: les insignificants lluites de cada individu són, en el fons, les que canvien el món.

De ben segur que la guerra de Ney serà incorporada en l'imaginari d'alguns lectors. En d'altres, desvetllarà com a mínim l'interès per buscar-lo a l'enciclopèdia i saber del cert si és un impostor o bé un heroi.